

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 12.11.2010
KOM(2010) 667 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG
SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Ellevte rapport om de praktiske forberedelser til udvidelsen af euroområdet

{SEK(2010) 1373}

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG
SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Ellevte rapport om de praktiske forberedelser til udvidelsen af euroområdet

1. INDLEDNING

Rådet vedtog den 13. juli 2010, at Estland opfylder de nødvendige betingelser for indførelse af euroen¹. Estland tilslutter sig dermed euroområdet fra den 1. januar 2011 og bringer dermed det samlede antal medlemsstater, der har indført euroen, op på sytten. Omregningskursen mellem den estiske kroon og euroen er uigenkaldeligt fastsat til 15,6466 estiske kroon for en euro².

De praktiske forberedelser til overgangen er nu gået ind i den afsluttende fase. I denne rapport gøres der status over Estlands praktiske forberedelser til indførelsen af euroen, og rapporten omhandler især forberedelserne til indførelsen af eurosedler og -mønter i økonomien, foranstaltningerne til beskyttelse af forbrugerne i overgangsperioden, såsom aftalen om fair prissætning, og informationskampagnen. Rapporten giver også en kort oversigt over resultaterne af den seneste opinionsundersøgelse vedrørende holdningen til euroen i de otte central- og østeuropæiske medlemsstater, der endnu ikke har indført euroen (inklusive Estland).

Vedlagte arbejdsdokument fra Kommissionen indeholder detaljerede oplysninger om forberedelserne til indførelsen af euroen i de resterende EU-medlemsstater, der endnu ikke har indført den fælles valuta, og som ikke er omfattet af en opt-out-klausul.

2. STATUS OVER FORBEREDELSENE TIL OVERGANGEN I ESTLAND

Estland vedtog den niende udgave af landets "Europlan" den 14. oktober 2010. I forhold til den forrige udgave fra april 2010 er den blevet opdateret, således at den nu bl.a. omfatter:

- 180 estiske postkontorers deltagelse i forsyningen af offentligheden med eurosedler og -mønter og i tilbagetrækningen af sedler og mønter i estiske kroon.
- Udlevering af 600 000 startsæt med euromønter til offentligheden fra den 1. december 2010.
- Anvendelse af 20-eurosedler i pengeautomater i perioden med dobbelt omløb (euro og national valuta). Formålet er at reducere antallet af 50-eurosedler, der udbetales af pengeautomater, således at det bliver lettere for detailhandlere at give byttepenge udelukkende i euro.

¹ Rådets afgørelse (2010/416/EU) af 13. juli 2010 i overensstemmelse med traktatens artikel 140, stk. 2, om Estlands indførelse af euroen den 1. januar 2011, EUT L 196 af 28.7.2010, s. 24.

² Rådets forordning (EU) nr. 671/2010 af 13. juli 2010 om ændring af forordning (EF) nr. 2866/98 med hensyn til euroomregningskursen for Estland, EUT L 196 af 28.7.2010, s. 4.

- En mere detaljeret plan for og beskrivelse af uddannelses tiltag for personer, der skal håndtere eurosedler og –mønter.

Nedenstående afsnit rummer mere detaljerede kommentarer, men disse foranstaltninger er som helhed meget velkomne, og de vil bidrage til en mere gnidningsløs og vellykket overgang.

2.1. Forberedelserne til overgangen til eurosedler og -mønter

Eurosedler og –mønter kommer i omløb via tre hovedkanaler: forretningsbanker, pengeautomater og detailhandlere.

Estland vil låne 44,89 mio. **eurosedler** fra Eurosystemet, som leveres fra den finske centralbank, og har bestilt 194 millioner **euromønter** til at erstatte de estiske kroonsedler og –mønter i omløb og sikre de nødvendige logistiske lagre. Euromønterne bærer den estiske nationale side og er præget af Finlands Mønt. Produktionen af mønterne er indledt, og ca. 40 % af mønterne var præget i midten af september. De resterende mønter vil blive præget og leveret gradvis indtil udgangen af marts 2011.

Forud for eurodagen vil der blive forhåndsudsendt og forhåndsvideresendt eurosedler og –mønter til en værdi af i alt 235 mio. EUR, svarende til ca. 40 % af de estiske kroonsedler og –mønter i omløb, til bankerne og deres kunder. **Forhåndsudsendelsen** af euromønter begyndte i midten af september, hvorimod forhåndsudsendelsen af eurosedler efter planen skal begynde den 15. november. I midten af september havde Estlands centralbank (Eesti Pank) undertegnet aftaler om forhåndsudsendelse med ti banker. Rammerne for **forhåndsvideresendelse** af euromønter til forretningsbankernes kunder er på plads, men i begyndelsen af oktober havde bankerne endnu ikke meldt om nogen transporter. Forhåndsvideresendelsen af eurosedler vil begynde den 1. december. Estland vil endvidere være den første medlemsstat til at anvende ECB's nye forenkledede retningslinjer for forhåndsvideresendelse³, som er baseret på erfaringerne fra tidligere overgange. Detailhandlere, der indgår en forenklet forhåndsvideresendelsesaftale, vil modtage op til 10 000 EUR indtil fem kalenderdage før eurodagen⁴.

Alle erhvervsmæssige **transporter af eurokontanter** vil blive eskorteret af politiet, herunder mønttransporter og forsyninger til pengeautomater, hvilket vil garantere en høj sikkerhed. Den vigtigste pengetransportør har planlagt at leje yderligere køretøjer i nabomedlemsstaterne, hvis dette skulle vise sig nødvendigt for at klare den øgede efterspørgsel efter pengetransporter omkring tidspunktet for overgangen, og har investeret i nyt udstyr til sortering og kvalitetskontrol af eurokontanter.

Estlands retshåndhævende myndigheder har på grundlag af Kommissionens Pericles-program forstærket de forebyggende foranstaltninger mod forfalskning af euroen.

³ ECB's retningslinje (ECB/2008/4) af 19. juni 2008 om ændring af retningslinje ECB/2006/9 om visse forberedelser til overgangen til eurosedler og –mønter og om forhåndsudsendelse og forhåndsvideresendelse af eurosedler og –mønter uden for euroområdet, EUT L 176 af 4.7.2008, s. 16.

⁴ Erfaringerne viste, at der var behov for en enklere procedure for især at få de mindre detailhandlere til at deltage i forhåndsvideresendelsen. En standardiseret forhåndsvideresendelsesaftale indebærer strenge sanktioner, hvis de forhåndsvideresendte eurosedler og –mønter sættes i omløb før eurodag, og den forudsætter en betydelig styrkelse af sikkerheden i virksomhedernes lokaler osv. Den er derfor mere egnet for større virksomheder, der har behov for store mængder eurosedler og –mønter.

Estland har bestilt 600 000 **minisæt** med euromønter, dvs. mere eller mindre et sæt pr. husstand, som vil være til salg i banker og postkontorer fra den 1. december. Salgsprisen for et minisæt er 200 kroon (den nominelle værdi er 200,12 kroon eller 12,79 EUR), og det indeholder 42 mønter. For at undgå eventuel hamstring vil der kun kunne købes fem minisæt ad gangen. Fra den 1. januar 2011 vil der endvidere blive solgt yderligere mængder (ud over de 600 000 sæt) for at tilfredsstille møntsamlers efterspørgsel efter de nye euromønter. Minisættene er særdeles nyttige med hensyn til at vænne borgerne til de nye mønter inden eurodagen og vil gøre det lettere for detailhandlerne at give byttepenge udelukkende i euro. Salget af minisæt bør derfor overvåges nøje af Eesti Pank for at sikre, at der er tilstrækkelige mængder i alle dele af landet. Det er desuden god praksis at producere ekstra mængder minisæt for at tilfredsstille efterspørgslen fra samlere, således at det undgås, at samlerne i en vis grad fortrænger de almindelige brugere af mønter.

Den største pengetransportør er begyndt at producere **detailhandlersæt** med euromønter med henblik på distribution til erhvervskunder enten direkte eller via bankerne. Der vil være to typer, én med en værdi på 111 EUR (8 møntruller) og én på 198 EUR (15 møntruller). I september havde firmaet modtaget ordrer på 40 000 sådanne sæt, og det planlægger at producere mere end det dobbelte. Dette er en stor mængde sammenlignet med tidligere overgange, hvilket er prisværdigt, idet det er vigtigt at undgå, at detailhandlerne løber tør for euromønter under overgangen, og fordi der også skal tages hensyn til, at leverancerne af kontanter til forretningerne måske vil ske mindre hyppigt i de første travle dage omkring overgangstidspunktet.

Forretningsbankerne vil tilbyde omveksling af kroon til euro til omregningskursen uden gebyr og uden nogen begrænsning⁵ i det beløb, der skal omveksles, i alle filialer, der tilbyder kontanttjenester, mindst fra den 1. december 2010 til udgangen af juni 2011. Denne tjeneste vil fortsat blive ydet inden for et mere begrænset net af filialer indtil udgangen af december 2011. For at lette overgangen vil forretningsbankerne udvide åbningstiderne i overgangsperioden, begyndende allerede i december, og det planlægges at øge personalet. De fleste bankfilialer vil være åbne den 1. januar fra kl. 12.00. Mindst én af de store banker har tilkendegivet, at dens filialer vil give detailhandlere forrang frem for andre kunder, hvis der opstår kødannelse (ved hjælp af et særligt billetsystem). Dette er en god praksis, som alle banker bør tilskyndes til at følge for at gøre det lettere for detailhandlerne at give byttepenge udelukkende i euro.

Filialerne vil stort set også undgå at distribuere de største pengesedler (500 og 200 EUR) omkring overgangstidspunktet for at reducere risikoen for, at detailhandlerne løber tør for byttepenge i euro.

I midten af september blev der udarbejdet et program for uddannelse af bankernes personale, og uddannelsen skulle til at gå i gang. Forberedelsen af betalingsterminalernes overgang til euroen er langt fremme og forventes ikke at skabe nogen særlige problemer. Disse terminalers overgang til euroen vil ske kl. 00.00 den 1. januar 2011. For at undgå eventuel forvirring vil valutaen blive angivet på terminalernes skærme. Forberedelsen af it-systemerne er langt fremme, og den endelige afprøvning er planlagt til oktober/november.

⁵ Af praktiske grunde kan det imidlertid være nødvendigt at give en forhåndsmeddelelse, hvis der skal omveksles store kontantbeløb. Mellem den 1. og den 31. december 2010 er omvekslingen forbeholdt privatpersoner.

For at give større adgang til omveksling af kontanter, især i landområder, vil det estiske postvæsen (Eesti Post) også deltage i omvekslingen af kontanter. Eesti Post vil benytte sin Postipank-plattform (en fælles tjeneste for Eesti Post og forretningsbanken SEB) til at veksle sedler og mønter i kroon til euro uden gebyr i mere end 180 postkontorer rundt omkring i landet mellem den 1. og 15. januar 2011. Kontorerne vil være åbne 7 dage om ugen i denne periode, herunder også helligdagene den 1. og 2. januar samt søndag den 9. januar. Omvekslingen af kontanter er åben for alle, herunder dem, der ikke er i besiddelse af en SEB-konto. Eesti Post kan om nødvendigt fastsætte en maksimal daglig grænse for omveksling af kontanter på 1 000 EUR pr. kunde. Eesti Post er endelig ved at udarbejde en detaljeret kommunikationsplan om den service vedrørende omveksling af kontanter, som den vil tilbyde i perioden med to valutaer i omløb.

Pengeautomaterne vil hovedsagelig den 30. og 31. december blive fyldt med eurosedler, hvilket betyder, at mange vil være lukket i disse dage (for ikke at distribuere eurosedler før den 1. januar). Pengeautomater med en stor omsætning vil være de sidste, der fyldes med eurosedler. Fra kl. 00.00 eller 00.15 den 1. januar – afhængig af de enkelte banker – vil ca. 90 % af pengeautomaterne kun udbetale eurosedler, mens ca. 10 % af automaterne kan arbejde med begge valutaer og derfor vil være åbne uden afbrydelse. Pengeautomaterne vil hovedsagelig blive fyldt med de laveste værdier, dvs. 20-, 10- og 5-eurosedler, mens 50-eurosedlerne kun skal anvendes i pengeautomater, som erfaringsmæssigt har en stor omsætning. Det forhold, at der i pengeautomaterne hovedsagelig anvendes sedler med de mindste værdier, er en god praksis, som vil gøre det lettere for detailhandlerne at følge henstillingen om udelukkende at give byttepenge i euro.

Finans- og banksektoren er langt fremme med forberedelserne til overgangen til eurosedler og -mønter. Det er meget positivt, at Eesti Post nu deltager i forsyningen af offentligheden med eurokontanter og i tilbagetrækningen af estiske kroon, hvilket betyder, at der i alle amter vil være bank- eller postfilialer, der tilbyder omveksling af kontanter.

Det er også positivt, at pengeautomaterne nu hovedsagelig kun vil blive fyldt med mindre sedler, hvorved 50-eurosedlerne undgås (undtagen i pengeautomater med en stor omsætning), idet dette vil forhindre, at detailhandlerne løber tør for byttepenge i euro, fordi kunderne betaler med store pengesedler.

Endelig bør fremgangsmåden med at give detailhandlerne forrang i bankfilialerne fremmes for at gøre det lettere for dem udelukkende at give byttepenge i euro.

Bankerne og postvæsenet bør forberede sig grundigt på en betydelig ekstra arbejdsbyrde og et langt større antal kunder i de første dage af januar.

2.2. Forberedelserne inden for de offentlige myndigheder, forberedelserne til overgangen i landområder og blandt sårbare befolkningsgrupper

Omstillingen af it-systemerne i den offentlige sektor skrider planmæssigt frem. It-systemerne i de fleste offentlige institutioner er blevet tilpasset til euroen, og de tre institutioner med de mest komplekse informationssystemer (dvs. skatte- og toldstyrelsen, socialsikringsstyrelsen og indenrigsministeriets it-center) meddeler, at de er godt i gang med at gøre deres systemer eurokompatible senest den 1. november 2010.

Finansministeriet har udarbejdet en kontaktiliste over repræsentanter for de lokale myndigheder, som det regelmæssigt sender oplysninger til via email. Der er afholdt en række møder med repræsentanter for de lokale myndigheder, og via det særlige kontaktnetværk for de lokale myndigheder er der regelmæssigt udvekslet informationsskrivelser om de juridiske rammer, it-systemernes overgang og desuden en checkliste med de opgaver, der skal afsluttes forud for eurodagen.

Inden for den offentlige transport kan der opstå et særligt problem, idet det kan blive problematisk at give penge tilbage på mellemstore og store eurosedler. Selv om de fleste billetter i den offentlige transport betales ad elektronisk vej (f.eks. med mobiltelefoner), betales nogle stadig kontant. Myndighederne har planer om, at det på busser, ved busstoppesteder osv. tydeligt skal angives, at kunderne bedes betale det nøjagtige beløb. De har også til hensigt at uddele euroomregnere til busselskaberne for at hjælpe chauffører, der sælger billetter mod kontanter (hovedsagelig på ruter i landområder og på intercityruter).

Omstillingen af offentlige parkometre udgør også en særlig udfordring, idet de normalt kun kan tage imod en enkelt valuta ad gangen. Alle parkometre bør omstilles på dag 4 eller 5 efter eurodagen, hvor et stort flertal af alle betalinger normalt allerede vil blive foretaget i euro. Herefter bør parkometre, der ikke er omstillet, principielt give ret til gratis parkering for ikke at tilskynde til brug af den gamle nationale valuta i den periode, hvor der er to valutaer i omløb.

Salgsautomater er ikke særlig udbredt i Estland, og omstillingen af disse vil generelt ikke udgøre nogen større udfordring, navnlig fordi de sædvanligvis tager imod flere forskellige betalingsmidler (bankkort, betaling med mobiltelefon osv.).

Eesti Posts deltagelse i omvekslingen af sedler og mønter (se også afsnit 2.1 ovenfor) bør i høj grad hilses velkommen. Dette vil i stort omfang lette ombytningen af sedler og mønter for personer i landområder, hvor der ikke er ret mange bankfilialer. Uddannelsen af postpersonalet (håndtering af to valutaer på samme tid, sikkerhedskarakteristika ved eurosedler og -mønter, videregivelse af oplysninger til borgerne osv.) er indledt.

Pensionsudbetalingerne (29 000 pensionister modtager stadig deres pension i kontanter hver måned) foretages mellem den 1. og den 18. i hver måned, idet de fleste udbetalinger sker omkring den 5./6. i hver måned. Dette betyder, at der ikke vil være en stor tilførsel af pensionsudbetalinger i estiske kontanter lige før overgangen.

Ældre mennesker, som har vanskeligt ved at forlade deres hjem, udgør en særlig udfordring i forbindelse med overgangen, idet de kan få behov for hjælp med at omveksle deres estiske kontanter. Socialarbejderne bør endvidere modtage uddannelse, således at de er i stand til at besvare grundlæggende spørgsmål i relation til overgangen (omregningsregler, dobbelt omløb, dobbelte prisangivelser, sikkerhedsmæssige karakteristika ved eurosedler og -mønter osv.).

Man bør være særlig opmærksom på, at ældre mennesker, som har vanskeligt ved at forlade deres hjem, får oplysninger om overgangen til euroen. De har måske også brug for hjælp, når de skal omveksle deres estiske kontanter.

Socialarbejderne bør uddannes til at kunne besvare grundlæggende spørgsmål vedrørende overgangen til euroen.

2.3. Forberedelserne i virksomhederne

Detailhandlerne vil have ekstra behov for kontanter i perioden med dobbelt omløb; der er to grunde hertil, nemlig at kunderne er tilbøjelige til at benytte dem som "minibanker" til at veksle nationale kontanter til euro (især hvis der ikke er nogen bankfilialer i nærheden), og pengetransporttjenesterne vil blive mindre hyppige som følge af det større behov for kontanttransporter i overgangsperioden. Derfor har i det mindste de store detailhandlere planlagt udvidede sikkerhedsforanstaltninger, såsom større brug af sikkerhedsvagter, overvågningskameraer osv.

De store detailhandlere havde anslået deres behov for kontanter og stod for at indgå aftaler med bankerne i slutningen af september 2010. De vil holde åbent syv dage om ugen i overgangsperioden og planlægger at ansætte mere personale og åbne ekstra skranker i denne periode. De individuelle it-systemer er blevet kontrolleret og er i stand til at håndtere betalinger både i euro og estiske kroon, herunder blandede betalinger. Det er endvidere nødvendigt at kontrollere, om de individuelle systemer passer sammen. Ved alle kasser i de store detailkæder vil der desuden blive installeret detektorer til opdagelse af falske pengesedler.

Uddannelsen af personalet skal efter planen foregå i løbet af efteråret og vil omfatte praktisk uddannelse af kassepersonale, der skal håndtere de to valutaer, under tilstedeværelse af en inspektør. Eesti Pank vil tilbyde kurser til instruktørerne.

Detailhandlerne bør udelukkende give byttepenge i euro fra og med eurodagen. Der bør derfor træffes passende foranstaltninger til at lette presset på kassepersonalet og begrænse ventetiderne ved kasserne, f.eks. ved at gøre kassepersonalet bekendt med den nye valuta forud for overgangen, planlægge særskilte kassetter til kontanter i kroon, således at de umiddelbart og uden problemer kan "tages ud af omløb", åbne informationsskranker i store detailforretninger med henblik på at besvare kundernes spørgsmål, ansætte midlertidigt personale til at lægge varerne i poser i supermarkederne osv. Detailhandlerne bør endvidere planlægge tilstrækkelig kapacitet til oplagring af de indsamlede kontanter i kroon og planlægge transporter af kontanter til bankerne. Endelig vil den langt højere værdi af euromønterne i forhold til kroonmønterne være noget nyt for esterne (den højeste værdi af en kroonmønt i omløb er knap 32 eurocent), og man bør være særlig opmærksom på spørgsmål, der eventuelt kan opstå i forbindelse hermed (f.eks. hensigtsmæssig udformning af penge-kassetter i kasserne, uddannelse af personalet i håndtering af mønter osv.).

Udviklingen i SMV'ernes forberedelser bør regelmæssigt overvåges.
--

2.4. Forhindring af, at der opstår urimelig forretningspraksis, og at borgerne får en forkert opfattelse af prisudviklingen

Den offentlige opinion i Estland er bekymret for, hvilken indvirkning overgangen til euroen eventuelt kan have på priserne (se resultaterne af den seneste Eurobarometer-undersøgelse i afsnit 3 nedenfor). Det er derfor særdeles vigtigt, at de estiske myndigheder træffer alle nødvendige foranstaltninger til både at forhindre urimelig forretningspraksis og udrydde fejlagtige opfattelser. Det er særlig vigtigt at overvåge prisudviklingen for hyppigt solgte varer og tjenesteydelser, såsom restaurant-, cafe- og frisørydelser osv., idet disse bidrager uforholdsmæssigt meget til den oplevede udvikling i priserne.

Den obligatoriske **dobbelte prisangivelse** i estiske kroon og euro begyndte den 1. juli 2010 og varer indtil den 30. juni 2011. Den overvåges af Estlands forbrugerbeskyttelsesnævn, som vil kontrollere de dobbelte angivelser i over 2 200 forretninger i hele Estland. I september kontrollerede nævnets 25 inspektører omkring 1160 salgssteder. 265 virksomheder, som hidtil ikke havde anvendt reglerne om dobbelt prisangivelse korrekt, blev aflagt endnu et kontrolbesøg med henblik på at kontrollere, om manglerne var blevet korrigeret. Nævnet pålagde bøder i 108 tilfælde i forbindelse med kontrollen i september⁶. Navnene på virksomheder, der ikke anvender reglerne om dobbelt prisangivelse korrekt, offentliggøres hver uge på nævnets websted.

Mens ca. halvdelen af virksomhederne ikke benyttede den korrekte dobbelte prisangivelse i juli, var dette tal faldet en smule til omkring 40 % i august, til under 30 % i september og til lidt under 20 % i midten af oktober. I de første to måneder bestod den vigtigste fejl i, at prisen ikke blev angivet i euro. Den stabile forbedring mellem august og oktober skyldes, at et større antal virksomheder angiver begge valutaer, samt at færre virksomheder anvender en forkert omregningskurs, mens antallet af tilfælde med forkert afrunding fortsat er det samme. Nævnet gennemfører også fælles aktioner sammen med NGO'er (bl.a. pensionistorganisationer) for at kontrollere de dobbelte prisangivelser. Dette er en god praksis, som også kan anvendes til at fremme og udbrede anvendelsen af aftalen om fair prissætning (se nedenfor). Selv om antallet af virksomheder, der overholder reglerne om dobbelt prisangivelse, er steget, er der behov for en yderligere indsats for at styrke overholdelsen af disse regler.

Den 18. august iværksatte en række repræsentative erhvervsorganisationer og forbrugerbeskyttelsesnævnet en **aftale om fair prissætning** og opfordrede virksomhederne til at tilslutte sig initiativet. Det styres af det estiske handels- og industrikammer og er inspireret af de frivillige initiativer, der var så succesrige i forbindelse med andre landes overgang til euroen. Parterne i aftalen (f.eks. detailhandlere, finansieringsinstitutter, lokale myndigheder, internetbutikker osv.) forpligter sig til ikke at misbruge overgangen, dvs. ikke uberettiget forhøje deres priser under overgangen til euroen og overholde overgangsreglerne. Dem, der har tilsluttet sig aftalen, har ret til at anvende et mærkat med et særligt logo.

Midt i oktober var der omkring 450 deltagere i aftalen, herunder tolv lokale myndigheder, hvilket dækker mere end 2 300 salgs-/aktivitetssteder. Hvis aftalebetingelserne overtrædes, kan der pålægges bøder⁷, og retten til at anvende mærkatet inddrages. I september blev der gennemført en informationskampagne omfattende udendørsreklamer, radioreklamer, reklamer i de trykte medier og internetreklamer, og der planlægges endnu en kampagne. Handelskammeret anslår, at der er ca. 3 500-4 000 aktive virksomheder i detailsektoren i Estland, så det er vigtigt at øge antallet af deltagere i aftalen, som også bør omfatte de kommunale myndigheder. Det bør planlægges at benytte særligt uddannede frivillige, som skal fremme anvendelsen af aftalen.

Det bør sikres, at det også den 1. og 2. januar kontrolleres, om aftalerne om fair prissætning anvendes korrekt, og om der eventuelt sker misbrug.

Udbredelsen af aftalerne om fair prissætning bør også forbedres. Man bør være særlig

⁶ Den gennemsnitlige bøde lå på omkring 50 EUR, mens den maksimale bøde lå på ca. 1 900 EUR (30 000 kroon). Inspektøren kan afgøre sanktionen (advarsel/bøde) på stedet, men ikke fastsætte bødens størrelse.

⁷ Den maksimale bøde er 50 000 kroon, svarende til ca. 3 200 EUR.

opmærksom på at udvide dækningen blandt små og mellemstore virksomheder. Til dette formål kan der anvendes frivillige, som har modtaget en særlig uddannelse (f.eks. studerende eller pensionister). Der kunne også være tale om de frivillige, der allerede kontrollerer den korrekte anvendelse af reglerne om dobbelt prisangivelse, idet disse ved samme lejlighed kunne arbejde for at fremme aftalerne om fair prissætning. Alle 226 kommunale myndigheder bør også deltage i aftalerne.

Foranstaltninger, som træffes mod aftaleparter, der tilsidesætter deres forpligtelser i henhold til aftalen om fair prissætning, bør træffes så hurtigt som muligt. Disse bør straks miste retten til at påberåbe sig denne aftale (dvs. benytte logoet).

Man bør endvidere være særlig opmærksom på at opdage misbrug og uberettigede prisstigninger på hyppigt solgte produkter, såsom produkter, der leveres af restauranter, cafeer, frisører osv., idet disse bidrager uforholdsmæssigt meget til offentlighedens opfattelse af prisstigninger, som er forbundet med overgangen til euroen.

Endvidere bør bestræbelserne på at håndhæve reglerne om dobbelt prisangivelse videreføres.

2.5. Kommunikation om euroen

De kvantitative målsætninger for kommunikationsstrategien med henblik på indførelse af euroen i Estland består i at sikre, at 90 % af alle borgere i Estland er velinformede om de praktiske aspekter af overgangen til euroen, og at 65 % af borgerne støtter euroen på tidspunktet for overgangen.

Efter vedtagelsen af Rådets afgørelse den 13. juli fik de estiske myndigheder hurtigt sat gang i gennemførelsen af kommunikationsplanerne. De omfatter en blanding af værktøjer, der indebærer mere direkte kontakt med borgerne (direct mailing, seminarer, udstillinger osv.) og massemedieværktøjer (radio- og tv-spots).

De tre bølger af massemediekampagnen, som løber fra august til december 2010, tager sigte på at forklare de vigtigste praktiske aspekter af overgangen til euroen. Gennem en tilskudsaftale støtter Kommissionen op til 50 % af de tilskudsberettigede udgifter i forbindelse med de aftalte kommunikationsforanstaltninger. Den Europæiske Centralbank støtter den nationale informationskampagne ved at uddele publikationer, organisere udstillinger og andre pr-arrangementer samt ved at yde en omfattende hjælp i forbindelse med massemediekampagnen.

Eftersom størstedelen af kampagnerne endnu ikke er nået ud til målgrupperne, er det ikke muligt at vurdere resultaterne heraf. Resultaterne af opinionsmålinger og den offentlige opinion, således som den afspejles i medierne, viser imidlertid, at der tydeligvis består en frygt for misbrug og tab af købekraft. Det ser ud til, at sårbare befolkningsgrupper har behov for yderligere informationer, som kan berolige dem.

Nu, hvor der kun er nogle få måneder tilbage, tilskynder Kommissionen de estiske myndigheder til beslutsomt at gennemføre og om nødvendigt supplere kommunikationsplanerne i forbindelse med indførelsen af euroen, således at de i tide når ud til alle estiske borgere med de nødvendige oplysninger. Opmærksomheden bør

især rettes mod sårbare befolkningsgrupper. Kommissionen anbefaler også, at de estiske myndigheder udarbejder en krisekommunikationsplan.

3. DEN OFFENTLIGE OPINION I DE NYE MEDLEMSSTATER

Siden 2004 har Europa-Kommissionen bestilt flere Eurobarometer-undersøgelser i de lande, der blev optaget i EU i 2004 og 2007, men som endnu ikke har indført euroen, for at finde ud af, hvad borgerne mener om og kender til indførelsen af euroen. "NMS-8"⁸-undersøgelsen fra efteråret 2010 (Eurobarometer Flash 307) er den ellefte af slagsen. Feltarbejdet i forbindelse med undersøgelsen fandt sted i september 2010.

Med henblik på denne rapport blev resultaterne af den seneste Eurobarometer-undersøgelse sammenlignet med resultaterne af den foregående undersøgelse i de nye medlemsstater (NMS) (Eurobarometer Flash 296, maj 2010). I betragtning af det nuværende stadig vanskelige økonomiske klima, herunder statsgældskrisen i medlemsstaterne i euroområdet, viser de seneste resultater, at der siden maj 2010 er sket en generel svækkelse af støtten til indførelsen af euroen blandt borgerne i NMS-8. Den nuværende tilslutning er imidlertid ikke lavere end under de første udgaver af denne undersøgelse, som blev gennemført i 2004 og 2005.

3.1. Støtte til euroen

Mellem maj og september 2010 faldt støtten blandt borgerne i de nye medlemsstater (NMS-8) til euroens indførelse i deres lande en smule. Som helhed forventede et relativt flertal af svarpersonerne imidlertid, at euroens indførelse ville få positive følger for *deres land* (46 %, - 3 procentpoint). 43 % (- 4 procentpoint) forventede positive følger for *dem selv*, mens 44 % (+ 5 procentpoint) af svarpersonerne forventede negative følger. Omkring halvdelen (47 %) af de adspurgte mente, at euroen havde en positiv indflydelse i de nuværende medlemsstater i euroområdet.

44 % (- 4 procentpoint) af alle svarpersonerne sagde, at *de var tilfredse med, at euroen skulle træde i stedet for deres nationale valuta*, mens 45 % (+ 3 procentpoint) var *utilfredse* med den situation. Rumænerne (51 %, - 4 procentpoint), bulgarerne (48 %, - 3 procentpoint) og ungarene (47 %, - 7 procentpoint) var dem, der med størst sandsynlighed ville sige, at *de var tilfredse med overgangen til euroen*, mens de tjekkiske (60 %, + 7 procentpoint), estiske (58 %, + 4 procentpoint) og lettiske (56 %, + 6 procentpoint) svarpersoner var dem, der med størst sandsynlighed ville svare, at *de personligt var utilfredse med, at euroen kunne træde i stedet for deres nationale valuta*. Den mest markante stigning i andelen af borgere, der sagde, at *de var utilfredse med overgangen til euroen*, fandt man i Litauen (+ 6 procentpoint til 34 %).

3.2. Tidspunktet for indførelsen af euroen

Lidt mere end en tredjedel af borgerne i de nye medlemsstater (NMS-8) så gerne euroen indført på mellemlang sigt ("efter en vis tid", 35 %, - 4 procentpoint), mens en lignende andel

⁸ Eurobarometer-undersøgelserne giver altid resultater for de nye medlemsstater (NMS), der ikke deltager i euroområdet på undersøgelsestidspunktet. Den seneste undersøgelse omfattede Polen, Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Bulgarien, Rumænien, Letland, Estland og Litauen. Eftersom Cypern, Malta, Slovenien og Slovakiet allerede er blevet medlem af euroområdet, er de ikke længere omfattet af undersøgelsen. Der er interviewet i alt ca. 8 000 tilfældigt udvalgte borgere.

(38 %, + 6 procentpoint) ønskede, at det skulle ske *så sent som muligt*. Omkring en femtedel (21 %, + 6 procentpoint) ønskede, at overgangen skulle ske *hurtigst muligt*. Polen (47 %, + 8 procentpoint), Den Tjekkiske Republik (47 %, - 1 procentpoint) og Letland (46 %, uændret) havde den højeste andel af svarpersoner, der ønskede euroen indført *så sent som muligt*. I Estland ønskede en fjerdedel af svarpersonerne (24 %, + 1 procentpoint) euroen indført *hurtigst muligt*, 38 % (uændret) *efter en vis tid*, og 31 % (- 5 procentpoint) ønskede den indført *så sent som muligt*.

3.3. Informationsniveau

Mens et flertal af borgerne i de nye medlemsstater (NMS-8) stadig *ikke følte sig velinformeret* om euroen (57 %, - 2 procentpoint), er der en voksende andel (42 %, + 1 procentpoint), der *føler sig velinformeret*. Fire måneder før indførelsen af euroen i Estland er der sket et bemærkelsesværdigt spring med hensyn til, hvor godt svarpersonerne i Estland føler sig informeret om euroen i forhold til maj 2010, idet 65 % nu føler sig velinformeret (+ 15 procentpoint).

3.4. Forventninger til euroen

Som i forbindelse med tidligere overgange til euroen erklærede et overvældende flertal af borgerne i de nye medlemsstater (NMS-8) sig enige i adskillige positive udsagn om euroens praktiske virkninger. Eksempelvis var 90 % (uændret) enige i, at euroen *vil være mere praktisk for personer, som rejser til andre lande, der benytter euroen*, og 85 % (- 1 procentpoint) var enige i, at euroen *vil gøre det nemmere at handle i andre lande med den fælles valuta*.

Omkring to tredjedele af svarpersonerne frygtede imidlertid prisstigninger efter indførelsen af euroen (69 %, + 3 procentpoint), mens næsten en femtedel (19 %, - 4 procentpoint) af borgerne troede på, at euroen på lang sigt får en stabiliserende indvirkning på priserne. I de fleste af disse medlemsstater var der en stigning i andelen af borgere, som frygtede, at euroens indførelse ville medføre prisstigninger. De polske (81 %, + 5 procentpoint) og estiske (80 %, + 3 procentpoint) svarpersoner var fortsat særlig skeptiske med hensyn til euroens indflydelse på priserne, idet mere end tre fjerdedele forventede prisstigninger.